

**MOBİL CİHAZ DİLİNİN YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENİMİNE ETKİSİNE İLİŞKİN
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ: TRABZON TÖMER ÖRNEĞİ**
**STUDENTS VIEWS WITH REGARD TO THE EFFECT OF MOBILE DEVICES LANGUAGE ON
LEARNING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE: TRABZON TOMER SAMPLE**

Dilan KALAYCI*
Erhan DURUKAN**

Öz

Bu araştırmanın amacı mobil cihaz dilinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine etkisini öğrenci görüşleri doğrultusunda ortaya koymaktır. Araştırma 2017-2018 eğitim yılı güz döneminde Karadeniz Teknik Üniversitesi TÖMER'de Türkçe öğrenen 27 yabancı öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel yöntem kullanılmıştır. Bu doğrultuda adaylar ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonunda mobil cihaz dilini hedef dil ile değiştirmenin yabancı dil öğrenme sürecine katkısı olduğu görülmüştür. Katılımcılarla yapılan görüşmelerde öğrencilerin yeni kelime öğrenme, çabuk öğrenme, dilin doğal ortamına kolay uyum sağlama gibi sebeplerle hedef dili tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mobil Cihaz Dili, Yabancı Dil, Yabancılar Türkçe Öğretimi.

Abstract

The aim of this research is to examine the effect of mobile devices language on learning Turkish as a Foreign Language in line with the students opinions. The research was conducted with 27 candidates who are studying in Karadeniz Technical University TOMER during the fall semester of 2017-2018 education year. The qualitative method was used in the collection, analysis and interpretation of the data. In this context, semi-structured interviews were held with the candidates. As a result of the research, it is found that replacing mobile devices language to the foreign one made a significant contribution of foreign language learning process. In addition, interviews with participants have generally reached the conclusion that they prefer to use their mobile devices in foreign language for reasons such as new vocabulary learning, quick learning, easy adaptation to the natural environment of the language.

Keywords: Mobile Device Language, Foreign Language, Teaching Turkish to Foreigners.

1. GİRİŞ

Toplumsal beklenti ve ihtiyaçların bir sonucu olarak gelişen teknolojinin eğitim alanındaki yansımaları açıkça görülmektedir. Bilgiyi kalıcı hâle getiren, öğrenci başarısını arttırdığı tespit edilen teknolojik araç-gereçler günümüzde her eğitim kademesinde yer almaktadır. Günlük yaşamda her gün evlerinde bilgisayar, video cd, cep telefonları kullanan, uydu cihazlarına aşina olan bir öğrenci kesiminin bulunması (Aksoy,2003,11) eğitim kurumlarında teknoloji ürünlerinin kullanımını arttırmaktadır. Yaygınlaşan bilgi teknolojisi ile beraber eğitim bilimlerinde yeni arayışlar içine girilmiştir. 'Öğrencilerin teknolojik araç gereçlere yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla, çeşitli çalışmalar yapılarak, yatırımların daha akılcı kullanılmasına ilişkin gerekli eğitim politika ve stratejilerin oluşturulmasına önem verilmektedir' (Yavuz ve Coşkun,2008,276).

Teknolojik cihazların eğitim amacıyla kullanımının öğrencilerin okul başarısını artırması (Elmas ve ark., 2015,52) yabancı dil eğitiminde de bu cihazların kullanımını yaygın hale getirmiştir. Karal ve Berigel (2006, 187) Web tabanlı yabancı dil eğitiminin ve öğrenme aktivitelerindeki gelişmelerin heyecan verici, büyüyük ve ciddi bir gelişim gösterdiğini ifade etmişlerdir. Değişen teknoloji ve eğitim sistemleri ile dil eğitimine ayrılan kaynakları çeşitlendirme yoluna gidilmiştir. 'Davranışçı yaklaşımdan yapılandırmacı yaklaşıma bir eğilimle de beraber bilgisayar teknolojileri ve internet dil öğretimine yardımcı olan en güçlü araçlar haline gelmiştir' (Wang, 2005,40).

Bilgi, iletişim ve eğitim teknolojisi sınıfında değerlendirilen bu güçlü araçları mobil cihazlar takip etmektedir. 'Dizüstü bilgisayarlar (notebook, laptop), cep telefonları, cep bilgisayarları, tablet bilgisayarlar

* Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü.

** Doç. Dr., Trabzon Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü.

günümüzde en yaygın kullanılan mobil cihazlardır' (Özdamar Keskin, 2010, 492; Yılmaz, 2011, 13). Bilgi paylaşımını kolaylaştıran, taşınabilen ve farklı uygulamalar sunan mobil cihazlar hayatımızın önemli bir parçası haline gelmiştir. 'Yer ve zamandan bağımsız İnternete erişim sağlamaları, gelişmiş teknolojik özellikleri ile dikkatleri çeken mobil cihazlar' (Çakır ve Arslan,2013,25) hemen her kesim tarafından kabul görmüştür. 'Gartner (Temmuz, 2014) tarafından açıklanan istatistiklere göre, tablet bilgisayarların 2013 yılı satış rakamı 206.8 milyon iken, 2014 yılı satış rakamı 256.3 milyona, cep telefonlarının satış rakamı ise 2013 de 1.807.0 milyar iken 2014 de 1.862.8 milyara yükselmiştir' (Özdamar Keskin, Kılınç,2015,69). İletişim ve bilgi aktarımında sağlanan zaman tasarrufu bu cihazların öğrenme aracı haline gelmesini sağlamıştır. Sosyal ağlar ve uygulamalar mesafeleri kısaltmış, bireylerin diğer kültür ve toplumlarla etkileşime geçmesi sonucunu doğurmuştur. Bilginin ezbere dayalı eski yöntem ve teknikler yerine teknolojinin imkânları kullanılarak aktarımı yaygın hale gelmiştir. Örneğin 'günümüzde internet erişimi, sesli ve kısa mesajlaşma, kamera, video özelliği bulunan cep telefonlarının tüm bu özellikleri dil öğreniminde iletişim kurma, özgün içeriğe erişim imkânı sağlamaktadır' (Chinnery, 2006,10). Godwin Jones (2011,2) a göre ise 'Taşınabilir ses-video ve bilgisayar cihazlar var olduğu sürece bu cihazların dil öğreniminde kullanılmasına ilgi duyulacaktır'.

Yabancı dil öğrenen birey süreç boyunca hedef dile yönelik tüm yazılı, görsel, işitsel araç-gereç ve materyalleri asıl kaynak olarak görmektedir. Mobil cihazların yabancı dil öğretiminde kaynak olarak kullanımının yaygınlaşmasıyla beraber bu cihazların dilinin hedef dille değiştirilmesi hem öğrenme sürecine katkı sağlar hem de beklenen seviyeye ulaşmayı hızlandırabilir. Etrafındaki basılı ve teknolojik materyallerin hedef dilde kullanımı bireyin söz konusu dile daha çabuk adapte olmasını ve kelime dağarcığını geliştirmesine katkı sağlar. 'Son yıllarda teknoloji ağırlıklı birçok bilimsel çalışma yapılmakta, özellikle beyin ve öğrenme üzerinde çok ciddi çalışmalar göze çarpmaktadır' (Yılmaz,2007,156). 'Literatürde de yabancı dilde kelime öğrenimi için cep telefonunun kullanılmasını destekleyen çalışmalarda artış olmuştur' (Stockwell, 2010,96). Ayrıca 'bilgi toplumunun yakalanması amacıyla temel adımların atılması yönünde projeler gerçekleştirilmektedir' (Çağiltay ve diğ., 2001, 20).

Alan yazında; teknolojik cihazların, bilgisayar ve internetin dil öğretiminde kullanımı konusunda öğretmen adaylarının görüşlerinin alındığı (Çuhadar, C., Yücel,M., (2010), Bayrak, A. (2013), Dargut, T., Çelik, G. (2014), internet yoluyla Türkçe öğretiminin sorunlarına değinildiği (Yücer, S. (2011), mobil cihaz tabanlı dil öğretiminin araştırıldığı (Çevik, K.K., Koçer, H.E. (2012), Yabancı dil öğretiminde Skype, Podcast ve WhatsApp kullanımının incelendiği (Godwin-Jones, R. (2005),Yılmaz, F. Babacan, G. (2015), Şen Yaman, G. (2016), dil eğitiminde mobil cihaz kullanımının araştırıldığı (Thornton, P., Houser, C. (2005), Hwang, WY., Chen, HSL., Shadiev, R. (2014) çalışmalar yer almaktadır.

Bu çalışmalar dikkate alındığında mobil cihaz dilinin anadilden hedef dile değiştirilmesinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine etkisinin incelendiği bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu durum çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Mobil cihaz dilinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine etkisini öğrenci görüşleri doğrultusunda belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. 'Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir' (Yıldırım ve Şimşek, 2013,45).

2.2. Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi TÖMER'de Türkçe öğrenen 27 yabancı öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin 15'i kız 12'si erkektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin gönüllü olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmanın yapıldığı Karadeniz Teknik Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi 2014-2015 eğitim-öğretim yılında faaliyetlerine başlamıştır. Seviye tespit sınavı ile seviyeleri belirlenen öğrencilere her yıl eylül-temmuz döneminde 2 farklı dönem Türkçe kursu ve yaz kursu olmak üzere toplam 3 dönem toplamda 960 saat Türkçe dersi verilmektedir.

Öğrencilerin Demografik Profilleri

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik bilgiler

Öğrenci Kodu	Cinsiyet	Yaş	Ülke	Eğitim Durumu
Ö1	K	20	Fas	Lise
Ö2	E	24	Filistin	Üniversite
Ö3	K	18	Yemen	Lise
Ö4	K	18	Mısır	Lise
Ö5	E	18	Azerbaycan	Lise
Ö6	K	18	Suriye	Lise
Ö7	K	17	Cezayir	Lise
Ö8	K	28	Irak	Üniversite
Ö9	K	20	Türkmenistan	Lise
Ö10	K	19	Afganistan	Lise
Ö11	K	18	Kazakistan	Lise
Ö12	K	21	Gürcistan	Lise
Ö13	E	26	Afganistan	Lise
Ö14	E	17	Irak	Lise
Ö15	E	20	Özbekistan	Lise
Ö16	K	18	Eritre	Lise
Ö17	E	22	Afganistan	Lise
Ö18	E	20	Arabistan	Lise
Ö19	E	23	Türkmenistan	İlkokul
Ö20	E	17	Suriye	Lise
Ö21	K	24	Ukrayna	Lise
Ö22	K	18	Ukrayna	Lise
Ö23	E	24	Türkmenistan	Lise
Ö24	E	22	Irak	Üniversite
Ö25	K	18	Kırgızistan	Lise
Ö26	E	30	İran	Yüksek Lisans
Ö27	K	20	Fas	Lise

Araştırmaya katılan öğrencilerin 3'ü üniversite, 1'i yüksek lisans mezunudur. Mülakatlardan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin 23'ü Türkiye'de lisans eğitimi almak istemektedir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada adayların mobil cihaz dilinin Türkçe öğrenimine etkisine ilişkin görüşlerini almak için onlarla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. 'Yarı yapılandırılmış görüşme katılımcıya önceden belirlenmiş görüşme planının aynen uygulandığı, bunun yanında yeni soruların sorulabildiği esnek görüşmelerdir (Karasar,2015). Görüşme soruları hazırlanmış, üç alan uzmanının görüşleri alınmış ve

sorulara son şekli verilmiştir. 'Araştırmacılar mülakattaki bilgiyi video çekimi, ses kaydı veya el yazımı notlar alarak kaydederek' (Creswell, 2016, 194). Bu araştırmada yapılan görüşmelerde elde edilen veriler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş, daha sonra kâğıda geçirilmiştir. Mülakatta demografik bilgiler haricinde 9 soru yer almaktadır.

Araştırmada yapılan görüşmeler öğrencilerle yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşme, her bir aday için ortalama 15 dakika sürmüştür. Ayrıca araştırmada elde edilen bulgular, öğrencilerin sorulan sorulara ilişkin verdiği cevaplarından aynen alıntılar yapılarak desteklenmiştir. Görüşmelerde elde edilen verilerin analizinde "betimsel analiz" tekniği kullanılmıştır. 'Betimsel analize göre elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır ve görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Görüşme yapılan adayların her biri numaralandırılarak 'Ö' şeklinde kodlanmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde yarı yapılandırılmış görüşmelerde elde edilen bulgular yer almaktadır.

3.1. Mobil Cihazların Kullanımına ve Türüne İlişkin Bulgular

Yapılan görüşmelerde öğrencilere günlük hayatta en sık kullandıkları mobil cihazların hangileri olduğu sorulmuştur. Bu soruya ilişkin öğrencilerin cevapları mobil cihaz türüne göre sınıflandırılarak Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Mobil cihazların kullanım sıklığı

Mobil Cihazlar	Öğrenciler	f
Akıllı Telefonlar	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27	26
Dizüstü Bilgisayarlar	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö13, Ö14, Ö23, Ö24, Ö26	12
Tablet Bilgisayarlar	Ö26, Ö27, Ö2	3

Tablo 2'deki verilere göre, öğrencilerin en sık kullandığı mobil cihaz türünün akıllı telefonlar olduğu görülmektedir. Bu sonucu 12 öğrenci ile dizüstü bilgisayarlar, 3 öğrenci ile de tablet bilgisayarlar takip etmektedir. Katılımcılar akıllı telefonların yalnızca kendileri için değil, evrensel olarak yaygın kullanıldığını ifade etmişlerdir. Konu ile ilgili öğrencilerin görüşleri şu şekildedir: **Ö2:** '...bence herkesin en çok kullandığı akıllı telefon, sabahdan akşama kadar elimizde...', **Ö3:** '...herkes sadece telefon kullanıyor...'

Tablo 2'de görüldüğü üzere katılımcılar içerisinde en sık kullandığı mobil cihazı akıllı telefon olarak belirtmeyen tek öğrenci olan **Ö1:** '...bilgisayardır. Film, dizi izliyorum ve bu şekilde Türkçe çalışıyorum...' şeklinde cevap vermiştir.

3.2. Mobil Cihazların Yabancı Dil Eğitiminde Kullanımına İlişkin Bulgular

Araştırmada katılımcıların mobil cihazlar ve yabancı dil eğitimi arasındaki ilişkiye yönelik görüşleri incelenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda öğrencilere mobil cihazların yabancı dil eğitiminde kullanılıp kullanılmamasına ilişkin sorular sorulmuştur.

Tablo 3: Mobil cihazların yabancı dil eğitimine faydası

İfadeler	Öğrenciler	f
Mobil cihazlar dil eğitiminde kullanılmalı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27	21
Mobil cihazlar dil eğitiminde kullanılmamalı, fayda sağlamaz	Ö11, Ö13, Ö15, Ö20, Ö21, Ö22,	6

Tablo 3'teki verilere göre, öğrencilerin çoğu mobil cihazların yabancı dil öğreniminde kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrencilere göre yabancı dil öğrenirken günlük hayatın bir parçası haline gelen teknolojik cihazlardan dil eğitimi süresince faydalanmak gerekmektedir. Konu ile ilgili öğrencilerin görüşleri şu şekildedir: **Ö7:** '...kullanılmalı, ben kullanıyorum. Buraya gelmeden önce internetten ve YouTube ile dersler izlemiştim...', **Ö10:** '...telefonda TV programlarını izliyorum, dinlemek faydalı oluyor, zaman

kazanıyoruz...’, **Ö3:** ‘...dizi izliyorum ve istediğim zaman açabiliyorum, ulaşabiliyorum...’, **Ö24:** ‘...olmaz mı, çok faydalı. Önceden bir kelimeyi aradığımda sözlükten bakıyorduk şimdi hemen anlamı size veriyor, zaman kazandık. Kelimeyi seslendiriyor, cümle bile çeviriyor...’

Araştırmaya katılan öğrencilerin 21’i mobil cihazları; internet aracılığı ile görüntülü ve sesli materyallere ulaşma, bilgiye ve kültüre erişmede kolaylık ve zaman tasarrufu gibi amaçlar doğrultusunda kullandıklarını belirtmişlerdir.

Mobil cihazların yabancı dil eğitimine doğrudan katkı sağlamadığını düşünen öğrenciler ise ders kitaplarının yeterli olduğunu, söz konusu cihazların yalnızca yardımcı kaynak görevi gördüğünü ifade etmişlerdir. Öğrencilerin görüşlerini şu şekilde dile getirmişlerdir: **Ö15:** ‘...dil öğrenirken pek sayılmaz, ders olmadan önemi olmaz...’, **Ö22:** ‘...belki biraz ama asıl önemli olan ders kitabı...’

3.3. Mobil Cihaz Diline İlişkin Bulgular

Araştırmada katılımcılara kullandıkları mobil cihazların dil seçeneklerine yönelik sorular sorulmuş, elde edilen veriler analiz edilerek Tablo 4’te sunulmuştur:

Mobil Cihaz Dili	Öğrenciler	f
Türkçe	Ö1, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27	18
İngilizce	Ö2, Ö3, Ö4,	3
Anadili	Ö6, Ö7, Ö13, Ö15, Ö18, Ö21,	6

Tablo 4’te görüldüğü üzere katılımcıların 18’i mobil cihazlarını Türkçe olarak kullandıklarını belirtmişlerdir. Yabancı dil eğitimi süresince cihaz dilini değiştirmeyip anadilinde kullanan ise 6 öğrencidir.

Doğal dil ortamına çabuk uyum, öğrenim sürecini hızlandırma, kelime öğrenimi gibi çeşitli nedenlerle mobil cihaz dilini Türkçe olarak değiştiren öğrencilerin görüşleri şu şekildedir: **Ö5:** ‘...ben değiştirdim. Öğrenmemi hızlandırdı, yazma becerimi geliştirdi. Telefon dilini Türkçe yaptığınız zaman yazdığınızı o düzeltiyor, yanlış görebiliyorsunuz...’, **Ö9:** ‘...evet hemen değiştirdim, kelime öğrenirken yararı oluyor...’, **Ö16:** ‘...evet gözüm alışsın diye değiştirdim...’

Aynı zamanda İngilizce öğrenme eğiliminde olan 3 öğrencinin ifadeleri Ö4’ün görüşü ile özetlenebilir: **Ö4:** ‘...hem kullanımı kolay hem İngilizce öğrendiğim için İngilizce kullanıyorum...’

Mobil cihaz dilini anadilinde kullanmayı tercih eden öğrencilerin ortak sebebi ise hedef dilde kullanımın zor olduğudur.

3.4. Mobil Cihazların Hedef Dilde Kullanımına İlişkin Bulgular

Araştırmada katılımcılara, mobil cihazı hedef dilde kullanmanın etkisi yönünde sorular sorulmuş, öğrencilerin deneyimleri doğrultusunda görüşleri alınmıştır. Elde edilen bulgular mobil cihaz dilini hedef dilde kullanmanın etkisi ile Tablo 5’te, öğrencilerin mobil cihazların hedef dilde kullanımına yönelik önerileri ise Tablo 6’da sunulmuştur.

Durum	f	İfadeler	Öğrenciler	f
		Beni geliştiriyor/ Yeni kelime öğreniyorum	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö9, Ö12, Ö19, Ö20, Ö22, Ö25	10
Faydalı olduğunu düşünüyorum	21	Uyum sağlıyorum	Ö11, Ö14, Ö16, Ö27	4
		Süreci hızlandırıyor	Ö2, Ö8, Ö10, Ö17, Ö23, Ö24, Ö26,	7
Faydalı olduğunu düşünmüyorum	6	Tek başına yetersiz Kullanımı zor	Ö7, Ö15 Ö6, Ö13, Ö18, Ö21	2 4

Tablo 5'te görüldüğü üzere öğrencilerin 21'i mobil cihaz dilini hedef dil ile değiştirmenin yabancı dil öğrenme sürecine katkısı olduğunu düşünmektedir. Faydalı olduğunu düşünen 21 katılımcıdan 10'u yeni kelime öğrendiği, 7'si dil öğrenme sürecinde hızlandığı, 4'ü de dilin doğal ortamına kolay uyum sağladığı için hedef dili tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Konu ile ilgili öğrenci görüşleri şu şekildedir: **Ö5:** '*...faydalı olduğunu düşünüyorum. Mesela ayları, günleri öğrenebilirsiniz, gramerinizi de geliştirirsiniz...*', **Ö19:** '*...Türkiye'ye gelir gelmez değiştirdim, bir sürü yeni kelime öğrendim...*', **Ö24:** '*...daha hızlı öğreniyorum, İngilizce öğrenirken İngilizceydi şimdi Türkçe...*', **Ö8:** '*...bütün kullandığım araçlar Türkçe, yani çabuk öğreniyorum...*', **Ö10:** '*...hem hızlıca öğreniriz hem yeni adlar öğreniriz...*'

Mobil cihaz dilini hedef dil ile değiştirmenin faydalı olmadığını düşünen 6 katılımcıdan 2'si yalnızca teknolojiye ait kavramları barındırdığı için bunun tek başına yetersiz bir yöntem olduğunu, 4'ü ise rahat olmayan bir kullanım sunduğunu belirtmişlerdir. Konu ile ilgili öğrenci görüşleri şu şekildedir: **Ö7:** '*...telefonumu kendi dilimde kullanıyorum, dil öğrenirken çok önemli olduğunu sanmıyorum...*', **Ö18:** '*...Türkçe yapmıştım ama sonra değiştirdim çünkü zor oldu kullanımı...*', **Ö13:** '*...çok kullandığım bir şey telefon ve henüz zor değiştirmem, kolay olmaz...*'

Görüldüğü gibi, elde edilen bulgulara göre 27 katılımcının 21'i çeşitli nedenler ile faydalı olduğunu ifade ederek mobil cihaz dilini hedef dil olarak değiştirdiklerini belirtmişlerdir. Bu noktada katılımcılara mobil cihazların hedef dilde kullanımını yabancı dil öğrenen veya öğrenecek olanlara önerip önermedikleri sorusu sorulmuş, elde edilen bulgular Tablo 6'da verilmiştir:

Tablo 6: Mobil cihazların hedef dilde kullanımının gerekliliği

Durum	Öğrenciler	f
Öneririm	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27	21
Önermem	Ö7, Ö11, Ö13, Ö15, Ö20, Ö21,	6

Tablo 6'daki verilere göre öğrencilerin 21'i mobil cihaz dilini hedef dil olarak değiştirmeyi önerirken, 6'sı önermemektedir. Tek başına bir ders materyali niteliğinde olmaması asıl neden olarak gösterilmekle beraber, gerekli olmadığını düşünen öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

Ö11: '*...ben kullandım ama önermem, çünkü zor. Belki ilerleyince değiştirebilirler. İlk başta kullanılmamalı...*', **Ö15:** '*...önermiyorum, ders görmeden sadece bununla dil öğrenemezsiniz...*'

Mobil cihazların hedef dilde kullanımının özellikle yabancı dil öğrenme sürecinde gerekli olduğunu savunan öğrencilerden bazıları ise görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

Ö5: '*...ben bütün arkadaşlarıma zaten söylüyorum değiştirin artık Türkçe ile diye, mesela ben Rusça öğrenirken de Rusça yapmıştım. Öneriyorum herkese...*', **Ö26:** '*...öneriyorum ama İngilizce olmalı telefonlar, laptoplar.. herkesin kullandığı bir dil ve öğrenilmesi lazım, bu şekilde öğrenilebilir...*'

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen sonuçlar ve bu sonuçların ilgili alan yazınıla ilişkilendirmesi yapılmıştır. Araştırmada mobil cihaz dilinin hedef dilde kullanımının yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine etkisini öğrenci görüşleri doğrultusunda incelemek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda araştırmada elde edilen sonuçlardan biri mobil cihazların dil eğitiminde faydalı olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrenciler mobil cihazları; internet aracılığı ile görüntülü ve sesli materyallere ulaşma, bilgiye ve kültüre erişimde kolaylık ve zaman tasarrufu gibi amaçlar doğrultusunda kullandıklarını belirtmişlerdir.

Araştırma da elde edilen bir diğer sonuç en yaygın kullanılan mobil cihazın akıllı telefonlar olduğudur. Araştırmaya katılan 27 öğrencinin 26'sı en sık kullandıkları mobil cihazın akıllı telefon olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonucu tablet bilgisayarlar ve dizüstü bilgisayarlar takip etmektedir. Aynı zamanda katılımcılar yabancı dil öğrenme sürecinde akıllı telefonlarından yararlandıklarını ortaya koymuşlardır. Araştırmadan elde edilen bu sonuç Wang ve Smith (2010), Reinders ve Cho (2010) tarafından yapılan çalışma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Wang ve Smith (2013) 56 Japon katılımcı ile gerçekleştirdikleri çalışmalarında cep telefonu destekli öğrenmenin İngilizce okuma becerisi ve dilbilgisini geliştirildiği belirtmişlerdir. Reinders ve Cho (2010) Kore'de bölümleri gereği 'işletme için akademik İngilizce' dersi alan

68 1.sınıf üniversite öğrencisi ile yaptıkları araştırmada, öğrencilerin İngilizceyi cep telefonu ile öğrenmeyi eğlenceli, sınıf ortamındaki baskıdan arınmış ve zaman tasarrufu şeklinde ifade ettiklerini belirtmişlerdir.

Mobil cihazlar içerisinde en yaygın kullanıma sahip akıllı telefonlar, barındırdığı uygulamalar ve teknolojik imkânlar vasıtasıyla yabancı dil eğitiminde bir materyal olarak yer almaktadır. Kadyte (2004) tarafından yapılan araştırmada mobil sistemle dil öğrenimi üzerinde durulurken, Stockwell (2014) mobil telefonların kelime öğrenimine etkisi olduğunu belirtmiştir. Bunun yanında Chen ve Hsieh (2008) yabancı dil öğreniminde mobil cihazların özellikle kısa süreli bellek üzerindeki etkisini ortaya koymuşlardır. Yang (2013) ise son on yıl içerisinde mobil destekli dil öğrenimi konusunda yapılmış araştırma ve bildirimleri taramış, tablet bilgisayar kullanımının öğrenci başarısı üzerinde olumlu etki yarattığını ortaya koymuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 21'i mobil cihaz dilini hedef dil ile değiştirmenin yabancı dil öğrenme sürecine katkısı olduğunu düşünmektedir. Faydalı olduğunu düşünen 21 katılımcıdan 10'u yeni kelime öğrendiği, 7'si dil öğrenme sürecinde hızlandığı, 4'ü de dilin doğal ortamına kolay uyum sağladığı için hedef dili tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Mobil cihaz dilini hedef dil ile değiştirmenin faydalı olmadığını düşünen 6 katılımcıdan 2'si yalnızca teknolojiye ait kavramları barındırdığı için bunun tek başına yetersiz bir yöntem olduğunu, 4'ü ise rahat olmayan bir kullanım sunduğunu belirtmişlerdir.

Bununla birlikte bu sonuç, bazı öğrencilerin mobil cihazlarını hedef dil yerine anadilinde kullanmayı tercih ettiklerini ve mobil cihazların yabancı dil eğitimine temel değil ancak yardımcı kaynak olabileceği görüşünde olduklarını göstermektedir. Bu durum bazı öğrencilerin süreçte anadilden kopmadan, hedef dili alışlagelmiş dil malzemeleri ile öğrenmeyi daha kolay buldukları şeklinde yorumlanabilir.

Araştırma sonuçlarından anlaşıldığı üzere, 27 katılımcının 21'i çeşitli nedenler ile faydalı olduğunu ifade ederek mobil cihaz dilini hedef dil olarak değiştirdiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında öğrencilere, mobil cihazların hedef dilde kullanımını yabancı dil öğrenme aşamasında olan bireylere önerip önermedikleri sorusu sorulduğunda alınan cevaplar çoğunlukla önerdikleri şeklinde olmuştur. Mobil cihazların yabancı dil eğitime doğrudan katkı sağlamadığını düşünen öğrenciler ise ders kitaplarının yeterli olduğunu, söz konusu cihazların yalnızca yardımcı kaynak görevi gördüğünü ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin çok az bir kısmı yabancı dil öğrenim süreci ve mobil cihazların bu sürece olan etkisi arasında olumsuz bir ilişki kurmuştur. Bu sonuç, bireysel farklılıklara bağlı olarak bazı öğrencilerin basılı materyal kullanıldığı takdirde daha verimli bir öğrenme süreci geçireceği şeklinde yorumlanabilir. 'Ders kitaplarının müfredat ve program için bir altyapı sağlaması, standart yönergeye yardımcı olması... Etkili dil öğretim teknikleri sunabilmesi, öğretmenleri eğitebilmesi ve görsel olarak dikkat çekici olmalarına' (Richards, 2001,1) bağlı olarak öğrencinin kolayca ulaşabildiği bir ders malzemesi niteliği taşıması sebebiyle tercih edildiği söylenebilir.

Sonuç olarak öğrencilerin en sık kullandıkları mobil cihazları bilinçli olarak hedef dilde kullandıkları, bu yöntemi yabancı dil öğrenen bireylere önerdikleri, hedef dilde kullanılan mobil cihazın dil öğrenme sürecinde özellikle temel becerilerden olan yazma becerisi ve kelime dağarcığını geliştirdiği tespit edilmiştir. Mevcut alan yazın dikkate alındığında mobil cihaz dilinin anadilden hedef dile değiştirilmesinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine etkisinin incelendiği bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Bu araştırma yalnızca 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi TÖMER'de Türkçe öğrenen 27 yabancı öğrenci ile yürütülmüştür. Benzer çalışmalar daha geniş örneklem grubu üzerinde, farklı Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma merkezlerinde katılımcı sayısının artırılmasıyla gerçekleştirilebilir. Araştırma sonuçları, öğrencilerin en sık kullandıkları mobil cihazların yabancı dil eğitiminde yer almasını gerekli gördüklerini ve bu cihazların hedef dilde kullanımının hedef dili geliştirdiğini göstermektedir.

Yabancılarla yönelik Türkçe öğretiminde verimi arttırmak, temel becerileri daha hızlı geliştirmek amacıyla öğretim materyallerine basılı ders malzemeleri yanında mobil cihazlar da eklenebilir. Mobil cihazların hedef dilde kullanımı Türkçe öğretim merkezlerinde görev alan öğretmenler tarafından teşvik edilebilir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, H. Hasan (2003). Eğitim Kurumlarında Teknoloji Kullanımı ve Etkilerine İlişkin Bir Çözümleme. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 1(4), s. 4-23.
- Bayrak, Ayhan (2013). Almanca Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Yabancı Dil Eğitiminde Bilgisayar ve İnternetin Kullanımına İlişkin Görüşleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 3(1), s.22-34.
- Chen, Nian-Shing., Hsieh, Sheng-Wen (2008). Effects of Short-Term Memory and Content Representation Type on Mobile Language Learning. *Language Learning & Technology*, 12 (3), s.93-113.
- Chinnery, George. M. (2006). Emerging Technologies: Going To The Mall: Mobile Assisted Language Learning. *Language Learning & Technology*, 10 (1), s.9-16.

- Creswell, John. W. (2016). *Research Design* Çev. Ed.: Selçuk Beşir Demir. Ankara: Eğiten Kitap.
- Çağiltay, Kürşat., Çakıroğlu, Jale., Çağiltay, Nergiz., Çakıroğlu, Erdiñ (2001). Öğretimde Bilgisayar Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, s.19-28.
- Çakır, Hüseyin., Arslan, İsmail (2013). Mobil Cihazlar İçin Ders İçerik Paketinin Geliştirilmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 6 (3), s.24-34.
- Çevik, Kerim. K., Koçer, Hasan. E. (2012). Mobil Cihaz Tabanlı Yabancı Dilde Kelime Öğrenme Uygulaması. *Selçuk-Teknik Dergisi*, 11(2), s.60-70.
- Çuhadar, Cem., Yücel, Mukadder (2010). Yabancı Dil Öğretmeni Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Öğretim Amaçlı Kullanımına Yönelik Özyeterlik Algıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27 (27), s.199-210.
- Dargut, Tülay., Çelik, Gamze (2014). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum ve Düşünceleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2) ,s. 28-41.
- Elmas, Onur., Kete, Seda., Hızlısoy, Sevim. S., Kumral, Hayriye. N. (2015). Teknolojik Cihaz Kullanım Alışkanlıklarının Okul Başarısı Üzerine Etkisi. *SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 6(2), s.49-54.
- Godwin-Jones, Robert (2005). Emerging Technologies: Skype and Podcasting: Disruptive Technologies For Language Learning. *Language Learning & Technology*, 9(3), s.9-12.
- Godwin-Jones, Robert (2011). Emerging Technologies: Mobile Apps For Language Learning. *Language Learning & Technology*, 15 (2), s.2-11.
- Hwang, Wu-Yuin., Chen, Holly. S., Shadiev, Rustam., Huang, Ray Yueh-Min., & Chen, Chia-Yu (2014). Improving English As A Foreign Language Writing İn Elementary Schools Using Mobile Devices İn Familiar Situational Contexts. *Computer Assisted Language Learning*, 27(5), s.359-378.
- Kadyte, Vaida (2004). Learning Can Happen Anywhere: A Mobile System For Language Learning. *Learning with mobile devices*, s.73-78.
- Karal, Hasan., Berigel, Muhammet (2006). Yabancı Dil Eğitim Ortamlarının Bilişim ve İletişim Teknolojileri (BİT) Kullanarak Zenginleştirilmesi. *inet-tr'06 - XI. "Türkiye'de İnternet" Konferansı Bildirileri TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi*, Ankara, s.187-190.
- Karasar, Niyazi (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Özdamar Keskin, Nilgün (2010). Akıllı Telefonlar Ve Tablet Cihazlar İçin Geliştirilen Mobil Sağlık Uygulamalarına Genel Bakış. *İçinde TV Yüzer, GT Yamamoto, ve U. Demiray Türkiye'de e-Öğrenme: Gelişmeler ve Uygulamalar IV*, s.243-261.
- Özdamar Keskin, Nilgün., Kılınç, Hakan (2015). Mobil Öğrenme Uygulamalarına Yönelik Geliştirme Platformlarının Karşılaştırılması Ve Örnek Uygulamalar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1 (3), s.68-90.
- Reinders, Hayo., Cho, Min Young (2010). Extensive Listening Practice and Input Enhancement Using Mobile Phones: Encouraging Out-Of-Class Learning With Mobile Phones. *The Electronic Journal for English as a Second Language*, 14 (2), s.1-7.
- Richards, Jack. C. (2001). The Role Of Textbooks İn A Language Program. *Retrieved November, 12(2)*, s.1-6.
- Stockwell, Glenn (2010). Using Mobile Phones For Vocabulary Activities: Examining The Effect Of The Platform. *Language Learning & Technology*, 14 (2), s.95-110.
- Şen Yaman, Gül (2016). Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Whatsapp Kullanımı. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi (UGEAD)*, 2 (1), s.37-47.
- Thornton, Patricia., Houser, Chris (2005). Using Mobile Phones İn English Education İn Japan. *Journal of computer assisted learning*, 21(3), s. 217-228.
- Yang, Jaeseok (2013). Mobile Assisted Language Learning: Review Of The Recent Applications Of Emerging Mobile Technologies. *English Language Teaching*; 6(7) , s.19-25.
- Yavuz, Soner., Coşkun, A. Erdal (2008). Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum ve Düşünceleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, s.276-286.
- Yıldırım, Ali. ve Şimşek, Hasan (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Muammer (2007). Sınıf Öğretmeni Yetiştirmede Teknoloji Eğitimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27 (1), s.155-167.
- Yılmaz, Yusuf (2011). Mobil Öğrenmeye Yönelik Lisansüstü Öğrencilerinin ve Öğretim Elemanlarının Farkındalık Düzeylerinin Araştırılması. *Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yılmaz, Fatih., Babacan, Gülşah (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Podcast Kullanımı. *Electronic Turkish Studies*, 10(3), s.1153-1170.
- Yücer, Sümeyra (2011). İnternet Yoluyla Türkçe Öğretimi ve Sorunları. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, 1(1), s.132-143.
- Wang, Li (2005). The Advantages Of Using Technology İn Second Language Education. *T.H. E Journal*, 32(10), s.38-42.
- Wang, Shudong., Smith, Simon (2013). Reading and Grammar Learning Through Mobile Phones. *Language Learning & Technology*, 17(3), s.117-134.